

IRAK - KOERDISTAN

Bij de grens verdringen de vrachtwagens, busjes en personen auto's elkaar voor de poort. Maar het hek is dicht en eenmaal in de rij kun je geen kant meer op.

Storing bij de grens

Bij de grens verdringen vrachtwagens, busjes en personenauto's elkaar voor de poort. De grens lijkt een grote trechter waar honderden auto's op een grote hoop een voor een door de poort geperst worden, eenmaal in de rij kun je geen kant meer op. Maar het hek van de poort is dicht, het computersysteem van de douane heeft een storing, er is geen verbinding met de server in Ankara en er kunnen geen kentekens worden ingevoerd. Geen enkel voertuig kan dus doorgelaten worden, voetgangers kunnen er wel door, maar die zijn er niet zoveel bij deze grens. Het kan tien minuten duren, maar ook nog een paar uur, vertelt de grenswachter. Op verschillende plaatsen tussen de auto's en op de hoge stoep aan de zijkant, staan groepjes mannen rustig te wachten en te praten. De motor achter in de rij trekt direct aandacht en een paar grote mannen vinden dat ik met de motor wel de grens door mag, storing of geen storing. Ze lopen voor me uit naar de grenspost, roepen onderweg wat mensen aan en benaderen de grenswachter alsof ze hem al jaren persoonlijk kennen. En misschien is dat ook wel zo. Ik heb het idee dat voor de meeste mensen hier de grensovergang een dagelijkse routine is. En koerden voelen zichzelf ook één grote familie, en zo gedragen ze zich ook. Ze vertrouwen elkaar, maar dan ook alleen elkaar. Turken, Arabieren en Perzen mogen ze niet, die zijn niet te vertrouwen. De grenswachter legt nogeens geduldig uit dat zonder computerverbinding geen enkel voertuig doorgelaten kan worden, ook geen motor. Dan vinden de mannen dat mijn motor op zijn minst vooraan het hek moet komen te staan, zodat ik als eerste naar binnen kan als het hek weer opengaat. Maar ik

kan niet tussen de op elkaar gepropte auto's doorkomen. De mannen overleggen met elkaar en besluiten de motor de hoge stoeprand op te tillen. Over het trottoir rijd ik naar het hek. Daar helpen de mannen de motor weer de hoge stoeprand af te tillen. De grote dikke Koerd benadrukt nogeens dat Iraaks Koerdistan veilig is, zolang ik maar uit de buurt van Arabieren blijf, dat zijn gemene mensen en die kun je niet vertrouwen, zegt hij. Zonder dat ik Iraaks Koerdistan ook maar binnen ben geweest, is het me al duidelijk hoe diep de kloof is tussen twee bevolkingsgroepen in hetzelfde land. Of de Arabieren ook zo over de Koerden denken, weet ik niet. Maar bij Koerden zit de haat diep. Voor ons Koerden maakt het niet uit van welke religie je bent, legt de dikke Koerd uit. Hij stroopt zijn mouw op en laat een tatoeage van een kruis zien op zijn bovenarm. Een andere man uit het groepje loopt plots naar zijn auto en komt even later terug met een flesje water, een blikje fris en wat fruit en overhandigt dit met een glimlach aan me. 'Aardige jongens die Koerden.'

Het verhaal van Jalal

Ik loop wat op en neer aan de poort en vraag na twee uur nog eens aan de dan dienstdoende grenswachter hoe het ervoor staat, maar er is geen verandering. Inmiddels staat er een rij van negen kilometer voor de grens. Dat is bijna tot aan de stad Silopi. In een van de eerste auto's pal voor het hek, met een Iraaks kenteken, zit een oudere man. Hij stapt net uit en kijkt me aan. 'Probleem', zeg ik hem in het Engels en de man antwoordt gevat; 'vergeleken met de andere problemen die we in Iraaks Koerdistan hebben is dit niets, een heel klein probleempje'. En hij

dagelijks staat er negen kilometer aan vrachtwagens voor de grens.

lacht met een toch enigszins serieuze blik. Na een kort gesprek over waar ik vandaan kom, vraagt hij me in zijn auto te komen zitten. Zijn naam is Jalal, hij is Iraaks Koerd en komt net uit Diyarbakir, de Koerdische hoofdstad van Turkije. We praten over de politieke situatie van Iraaks Koerdistan. “We zijn omringd door vijanden, in het noorden de Turken, in het oosten de Perzen en in het zuiden de Iraakse Arabieren. De Turken zijn het minst erg, dan de Perzen. Maar de Arabieren zijn echt een probleem. Het zijn slechte mensen. Wij Koerden zijn een vreedzaam volk, wij willen gewoon vrede. We willen ons land opbouwen en in rust leven. Onder Saddam was dit moeilijk en we hoopten dat het na zijn dood beter zou worden. Maar zijn opvolger Maliki is nog veel erger dan Saddam, wel tien keer zo erg.” Jalal praat rustig en beheerst, hij denkt lang na voordat hij duidelijke antwoorden geeft. “Het is één grote maffia die Maliki leidt en als hij de kans had, zou hij het Koerdische volk en alle soennieten direct uitroeien. Het is hem niet alleen om de olie te doen, het is iedere keer iets anders dat hij wil uit onze provincie. En hiermee wakkert hij telkens weer de haat van ons volk tegen de Arabieren aan. Hetzelfde deed Saddam met zijn massamoorden op het Koerdische volk in de jaren tachtig en negentig. Wij hebben hetzelfde geloof als de Arabieren. Maar omdat Mohammed een Arabier was, zien ze ons Koerden als tweede rangs Muslims.” Jalal is even stil en vertelt dan over zijn relatie met de Arabieren en Perzen. “In 1980 studeerde ik af. Direct daarna moest ik in militaire dienst en op dat moment begon de Iran Irak oorlog. Ik moest naar het front. Ik weet het nog precies: elf jaar, vier dagen en twee uur ben ik krijgsgevangene in Iran geweest. In het krijgsgevangenkamp behandelde ik zieken en hierdoor had

ik veel contact met bewakers en andere gevangenen. Nu spreek ik naast Koerdisch, Arabisch en een beetje Engels ook Farsie”. Jalal werkt nu als hoofdapotheeker van het ziekenhuis in Dohuk. “Ze vonden me te oud om nog als dokter te functioneren”, zegt hij zacht. Hij is nu 52. Het laatste dat hij me vertelt is dat zijn goede vriend op een dag huilend voor zijn deur stond. De soldaten van Saddam dreven alle inwoners van zijn dorp een grot in en rookten deze uit. Wie naar buiten kwam werd doodgeschoten. Zijn vriend kwam het hem thuis vertellen. Jalal excuseert zich als hij een traan uit zijn oog wrijft en naar buiten loopt om een sigaret te roken. Het is al donker en de grenspost blijft gesloten. Ik besluit terug te rijden naar Silopi en daar te overnachten.

De grens over

Van de bewaker van het hotel moet ik alvast de grenspapieren invullen, deze heeft hij liggen in een laatje van zijn bureau. Na een paar minuten staan al zijn collega's om me heen en helpt iedereen me het formulier in te vullen. Het zal me heel veel tijd schelen bij de grens stelt hij. De vriendelijke bewakers lopen met me mee het hotel uit en willen nog even een foto maken van zichzelf op de motor, voordat ik weggrijd. Ik rij terug naar de grens. Na een paar kilometer stuit ik weer op de rij vrachtwagens, de rij voor de grens is nog zeker tien kilometer lang. De vrachtwagens vervoeren bijna allemaal grove bouwproducten, buizen, betonstaal, cement, dakpannen, etc. Het is allemaal nodig voor de opbouw van Iraaks Koerdistan. Sinds de Amerikanen uit Irak zijn vertrokken heeft Iraaks Koerdistan een grote mate van

autonomie. Ze hebben eigen oliebronnen en kunnen zeker financieel onafhankelijk van Bagdad zijn. Maar Bagdad laat de touwtjes niet al te ver vieren, ze wil mee blijven delen in de olie-opbrengsten. Officieel is Koerdistan nog deel van Irak maar voor de Koerden voelt het niet meer zo. En ze willen het ook niet meer. Eerst worden ze uitgemoord door de Iraakse leiders in een poging om Irak te 'Arabiseren'. Vervolgens worden ze onder de duim gehouden door de nieuwe regering omdat de Koerdische regio op enorme olievoorraden zit. Maar Iraaks Koerdistan wordt langzaam maar zeker steeds onafhankelijker. Ze opent haar eigen grenzen met de buitenwereld en ze stoelt de regering van het land op democratische principes. Het land is stabiel, heeft olie en is open voor buitenlandse investeerders. En het werkt, want volgens economen is Iraaks Koerdistan 'booming'. en dat terwijl de Iraakse overheid in Bagdad, mede door de enorme corruptie, steeds verder achteruit hobbelt en de controle over het land dreigt te verliezen.

En zo gaan er dagelijks honderden volgeladen vrachtwagens de grens over. De rij personenauto's is gelukkig weg en ik kan direct door rijden. Het is een grote grenspost en ik ben na het eerste poortje al snel de weg kwijt op het enorme terrein. De auto achter me toetert en als ik omkijk zie ik de chauffeur wijzen, naar het volgende loket, rechts van een rij vrachtwagens. Bij dit loket parkeer ik opnieuw mijn motor en loop naar het loket. Rond het kleine gat in de glazen wand staat een groepje mannen te dringen. De chauffeur van de auto achter me pakt mijn paspoort uit mijn handen en wurmt zich door het groepje heen naar voren, ondertussen roept hij iets

met 'motor' en duwt mijn paspoort door de kleine opening. Iedereen accepteert kennelijk wat hij zegt en doet een stapje opzij. Aardige jongens die Koerden. De douanier begrijpt niet direct de visumsticker die ik in Istanbul op de luchthaven heb moeten kopen. Hij houdt het paspoort gedraaid, ondersteboven en dan weer heel dichtbij voor zijn ogen. Hij komt er niet helemaal uit en vraagt aan mij of het goed is als hij zijn stempel naast de stempel uit Istanbul zet. Hij lacht vriendelijk als hij mijn paspoort door de opening terugschuift. Het groepje mannen valt direct in de opening voor het loket die ik achterlaat. Dan rij ik door naar het laatste loket aan Turkse kant. Hier zitten twee vrouwen netjes naast elkaar. De een heeft een hoofddoek om en de ander haar dikke zwarte haardos hoog opgestoken. Voor vertrek naar Turkije heb ik een brief geregeld bij een Turkse notaris. Deze brief geeft me toestemming deze Turkse motor, die niet van mij is, de grens over te nemen naar Irak. De dames lezen de brief om de beurt aandachtig door, overleggen kort en vragen dan om het papier dat de hotelbewaker vanmorgen voor me ingevuld heeft. Het formulier is hier kennelijk niet te krijgen, en het bespaart me inderdaad veel tijd. Waarschijnlijk had ik hiervoor weer naar een ander kantoor gemoeten. Dan mag ik doorrijden. Op het niemandsland tussen de twee grenzen is een groot theehuis gebouwd. Vanwege de lange rijden vrachtwagens die dagelijks de grens passeren zijn de wachttijden lang. Het theehuis zit dan ook vol met pratende of duimendraaiende chauffeurs. Het enorme terrein daarachter staat vol met geparkeerde wachtende trucks. Ik geloof niet dat ik eerder ergens zoveel vrachtwagens bij elkaar heb gezien.

Nu ben ik echt binnen, in Irak, op de motor

REPUBLIC OF IRAQ
STAR INSURANCE CO.
IBRAHEEM KHALIL BRANCH

Licensed by the Iraqi Ministry of Baghdad and
أذنت له في بغداد بالقرار المرقم أس ١٦٨٣٣ في ٢٥ / ٥ / ٢٠٠٤
يت (للمركبات الداخلة الى العراق عن طريق المنافذ الحدودية
Insurance Policy for border points (TRANSIT) for veh

Police No:
Name of Insured: **0034595**
Period of Insurance: from ;
TO:

المركبة Type of	Year of Make
	٢٠١٠
Insurance	

07K8927	زمارا ترومبيللي رقم السيارة	83935	زنجيرا توماري تسلسل السجل
0	زمارا موتور رقم المحرك	2014/04/15	٥٦٦٦ هيا هاتني رقم
	زمارا شاسي رقم الشاسي		

ADJ02100003	ميژويا بدوماهي هاتني تاريخ انتهاء التريتك
ID دينار	دولار \$
	جوري باجي
	هاتني

1088779

Car No:
Driver Name:
Date of Entry:
Employer Name:

مركب
زمارا

ماتني (سالون)
١٥ / ٤ / ٢٠١٤

حكومة هاريما كورنستان عسراقي
وزارت دارالابي ونهوروزي
رئيسية كورنستان عسراقي
بنك كورنستان عسراقي
بنك كورنستان عسراقي
بنك كورنستان عسراقي

فورما بشتينا
زمارا ترومبيللي

حملتها
يسقط
بها الشركة.
نهاه التامين
طابع حربي
ت والعواصف
كان نوعها.

De Iraakse kant

De echte grens tussen de twee landen is een smalle rivier, hierover is een smalle brug gebouwd. Aan de overkant van de brug is Irak. Ik blijf het bijzonder vinden, grensovergangen. Langzaam rijd ik de brug over en kijk goed om me heen. Irak is pas goed bekend geworden na de Golfoorlogen en het bewind van Saddam Hoessein. In het noordelijke deel van het land werd het Koerdische volk slachtoffer van het regime. Vele duizenden Koerden zijn het land ontvlucht, ook veel naar Nederland. Ditzelfde Koerdische deel heeft nu min of meer autonomie bereikt en heeft zelfstandig haar grenzen geopend. Aan de overkant van de brug staan gewapende soldaten. Het zijn ook Koerden, net als aan de Turkse kant van de brug. Onderling spreken ze dezelfde Koerdische taal, hoewel met een ander dialect. Met het Turks of Arabisch, dat in de rest van Irak gesproken wordt, heeft deze taal geen relatie. De Koerden aan Turkse kant spreken naast Koerdisch ook Turks en aan de Iraakse kant is de tweede taal Arabisch. Voor de Koerdische taal op schrift worden in Irak Arabische karakters gebruikt. Aan de andere kant wordt hiervoor het Turks alfabet gebruikt.

Ik moet achter aansluiten in een lange rij voor een gebouw. Binnen is het druk maar niet chaotisch, de stroom mensen wordt goed geleid. Eenmaal aan de beurt bij het eerste loket geef ik mijn paspoort af en krijg ik deze met een papiertje erin terug, hierop staat in Arabisch schrijft bij welk volgend loket ik moet zijn. De Turkse chauffeur, die me aan de andere kant van de grens hielp, staat in één van de volgende

rijen en roept dat ik in zijn rij moet komen staan. Eenmaal aan de beurt geeft de beambte me rustig een hand, kijkt me indringend aan en zeg dat ik in de webcam moet kijken. Hij vertelt me dan in keurig Engels dat ik 15 dagen toegang krijg tot Koerdistan. Hij zet een stempel in mijn paspoort, geeft me weer een stevige hand en ik mag het land binnen. 'Dat is gemakkelijk', denk ik bij mezelf, 'geen visumformulier, geen pasfoto, geen kosten, geen bonnetjes.' Triomfantelijk rijd ik weg.

Te snel gejuicht

Maar dan zie ik een volgende poort. Weer moet ik mijn paspoort afgeven, nu met motorpapieren erbij. Ik word doorgestuurd naar een ander loket in een grote hal en het wordt me al snel onduidelijk. Waar moet ik precies heen en met welk papiertje? Dan zie ik buiten een auto staan met een Nederlands kenteken, de chauffeur wil net instappen. Het is Hamed en ik vraag of hij me kan helpen. Hij spreekt Koerdisch en na 16 jaar in Nederland een verdomd klein beetje Nederlands, en dat nog wel met een Haags accent. Hamed loopt met me mee naar de verschillende loketten, laat de papieren voor me kopiëren en neemt me mee naar de kamer van de grote baas. Van deze baas moet ik 30 euro betalen omdat ik op een motor het land binnenkom die niet van mij is. Dat is als ik het goed begrijp. Ik moet naar een gebouw verderop op het terrein, dan naar de kassa en dan weer terug naar de baas. Hamed is een halve meter kleiner dan ik, heeft zijn dunne haar netjes in een scheiding gekamd en draagt een goedkoop bruin jasje met passende broek. Hij is het laatste jaar zo vaak met zijn Nederlandse auto de grens overgekomen, dat de Iraakse douane besloten heeft dat

hij een half jaar niet meer binnen mag. Hij verbleef die tijd in Diyarbakir in Turkije. Hamed heeft alle paspoorten al geprobeerd, een Duitse, Amerikaanse en een Franse. Maar met een Nederlands paspoort kom je toch het beste rond, vertelt hij trots. Naar de reden van zijn bezoeken vraag ik maar niet, we hebben het te druk met de papieren. Voor elk loket wurmt het kleine mannetje zich door de groep wachtenden heen naar voren en hoor ik hem roepen: 'Nederlander op de motor, ik moet voor' of zo iets. Ook bij de baas van de grenspost passeert hij de rij in de hal en gaat op de grote stoel bij het bureau zitten en maakt wat grapjes met de baas, alsof hij hem al jaren kent. Of het nu de Koerdische eensgezindheid is die dit toelaat of dat het juist de persoonlijkheid van Hamed is, weet ik niet. Maar zonder Hamed had ik me toch redelijk verloren gevoeld bij deze grens. Zijn zoon staat ondertussen te wachten bij de auto, Hamed moet ervandoor. We spreken af in Nederland een keer te bellen. Ik stap op de motor en rijd weg. "Eindelijk, het is rond en ik kan Irak binnenrijden", denk ik. Ik rij een paar honderd meter tot een laatste controle post. Maar de soldaat bij deze post stuurt me weer terug. Ik mis een papiertje. Ik begin weer bij het begin, moet opnieuw naar de kassa en bank, moet in een gebouw achter de vrachtwagenparkeerplaats nog een briefje halen, dan weer naar de kassa en weer terug naar het begin. De man die uiteindelijk de laatste stempel zet klapt in zijn handen alsof hij zelf het klusje geklaard heeft, en zegt: "finished", 'je bent klaar'. Nu mag ik echt gaan. De soldaat bij de laatste controle waarschuwt me nog even voor de slechte wegen en de vooral het rijgedrag van de Koerdische Irakezen, 'pas op, ze rijden hier als gekken'. Ik ben nu echt binnen, in Irak, op de motor.

Ik klim over prachtige passen, rij over ontelbare haarspeldbochten en geniet van het goede asfalt.

Bij Zakho linksaf

Na de grens volgt een sliert van Turkse vrachtwagens, er moeten er dagelijks honderden het land in en uit rijden. De tweebaansweg is volledig in beslag genomen door het chaotische vrachtverkeer. Tientallen vrachtwagens staan stil langs de weg of zelfs op de rechterbaan en om de honderd meter is een garage. De bermen zijn zwart van de olie en overal ligt rommel. Ik slinger tussen de chaos en vrachtwagens door. Al dit verkeer slaat in Zakho rechtsaf, richting Erbil, Dohuk en Mosul. Ik wil niet mee in deze stroom en ga bij het grote kruispunt linksaf richting het noordoosten. Ik kom in het centrum van de stad, de straten hangen vol met gele vlaggetjes van een politieke partij. Voordat ik de grensstad kan verlaten, moet ik nog door een militaire controlepost. Eenmaal buiten de stad is er nauwelijks nog verkeer. Ik zwaai naar de soldaten bij de controlepost, die druk bezig zijn het wachthuisje te verbouwen, en rij door. Maar ik word direct door het groepje soldaten teruggedroepen. Een soldaat dirigeert me naar een klein gebouw langs de weg. Hier vind ik de kapitein. Hij zit in een klein hok met vier bedden en de kapitein kijkt alsof hij net uit één daarvan is opgestaan. Hij vraagt waar ik heen wil, althans dat vermoed ik want verstaan doen we elkaar niet. Hij staart naar mijn paspoort en belt naar zijn overste. Ondertussen kijkt hij me onwetend aan. Als hij de telefoon neerlegt en tegen me praat, versta ik zoiets als: "ik weet het allemaal ook niet hoor. Ga maar joh." Hij haalt zijn schouders nog eens op en schudt zijn hoofd en lacht een beetje onzeker. Ik zwaai buiten nog even naar het groepje soldaten en dan kom ik pas echt op het platteland. De weg is prima, mooi geasfalteerd en de motor loopt als een zonnetje. Er staat een harde

wind en het is veel kouder dan ik verwacht had. Aan de linkerkant scheiden prachtige bergketens Irak van Turkije. In de bergen liggen kleine dorpjes verscholen. Dit zijn kleine dorpjes die de PKK in het zuiden van Turkije gebruikt om contact met hun broeders aan de Iraakse kant te onderhouden. Veel Koerden aan de Turkse kant leven in armoede en voorzien in hun levensonderhoud door te smokkelen. Over de smalle paadjes door het hooggebergte brengen ze benzine, sigaretten en andere in Irak goedkopere waren naar Turkije. Het gebied wordt door het Turkse leger nauwlettend in de gaten gehouden omdat het ook strijders van de Koerdische afscheidingsbeweging PKK herbergt. Het is een land in opbouw, dat zie je overal. Ik zie geen enkel dorp zonder half afgebouwde huizen, lege karkassen, wegebouwers, etc. Iedereen bouwt ergens aan. En dit beeld beheerst voorlopig mijn beleving van Iraaks Koerdistan. Ik besluit nog dieper de bergen in te trekken, richting het drielandpunt met Iran, Turkije en Irak. Ik klim over prachtige passen, rij over ontelbare haarspeldbochten en geniet van het goede asphalt. Maar het beeld blijft hetzelfde, het gehele land is in wederopbouw en daarom overal rommelig. Het landschap wordt gesierd door betonkleurige half afgebouwde huizen. Alleen de vlaggenlinten van de politieke partijen geven de dorpen een beetje kleur. Op 30 april, over 10 dagen, zijn zowel de landelijke Irakese als de Koerdische verkiezingen. De Koerdische partijen zouden als eenheid richting Baghdad staan. Maar ze zijn meer verdeeld dan ooit. De Koerdische media besteden uitsluitend aandacht aan de lokale Koerdische verkiezingen en heel Koerdistan lijkt er door gegrepen, alsof ze al een eigen land zijn, los van de invloed van Baghdad. En misschien is dat ook wel zo.

De hele dag heb ik nog geen enkel hotel gezien. De bergen zijn prachtig, maar richting het oosten wordt het landschap alleen maar leger en is de kans op een overnachtingsplaats nihil. Ik besluit naar Duhok te rijden. Duhok is een gloednieuwe stad, met grote drukke toegangswegen, nog zonder belijning of vangrails. Ik vind een hotel in het centrum van de stad. Het is een leuke stad, het is meer oosters. Overal klinkt muziek en drinken winkeliers in Koerdische klederdracht thee op de stoep van hun winkels. In het theehuis, waar ik 's avonds een waterpijp rook, is het druk. Groepjes mannen delen een waterpijp en drinken kopjes thee terwijl ze een kaartspel spelen. In de ruimte hangt de zoete geur van appeltabak. Ik vind het een van de leukste gewoontes in het middenoosten, het roken van een waterpijp. Het is een traditie die in elk Arabisch land te vinden is. De leukste plaatsen om een waterpijp te roken heb ik altijd een van de pleinen in de oude binnenstad van Damascus gevonden, maar ook in Amman zijn er prachtige theehuizen voor waterpijprokers te vinden. Als de kooltjes bijna op zijn, komt iemand deze verversen en zo kun je weer een half uurtje vooruit.

Foto op Facebook

De volgende ochtend stap ik vroeg op de motor. Via een route door het oosten wil ik naar Sulaymania, de meest zuidelijke stad van Koerdistan, aan de grens met Iran. Als het lukt tenminste, het is best ver en ik wil niet over de hoofdweg, dat is te druk. Ik rij een stukje terug van waar ik gisteren gekomen ben en rij de bergen weer in. Het lijkt wel alsof hoe verder ik naar het oosten rijd, hoe meer het land wordt

opgebouwd. In kleine dorpjes zitten vaak traditioneel geklede Koerdische mannen bij elkaar. Ze staren voor zich uit of praten met elkaar. Het zijn alleen de oudere mannen die in kostuum lopen, een tulband op, een pofbroek met strakke pijpen aan en een brede band om de middel. Vrouwen zijn veel minder aanwezig. Zij dragen lange zwarte gewaden en een hoofddoek. In de verte zie ik een dorp dat op een platte bergtop gebouwd is, het lijkt van een afstand zo vol te staan dat de huizen over de rand hangen. Er is één weg naar boven, met vijf haarspeldbochten. Het dorp bestaat uit een netwerk van smalle straatjes. Ik zigzag er een beetje doorheen en stop bij een groepje mannen in traditioneel Koerdisch kostuum. Ik zet de motor voor hen neer en maak een praatje. De winkel waar ze voor zitten is op een paar dozen na leeg en op de stoep voor de winkel ligt wat groente op een oude krant, te koop. De mannen roken zelf gerolde sigaretten van grove groene tabak. Ik rook een sigaretje met ze mee en er komt natuurlijk thee. Ik vraag één van de omstanders of hij een foto wil maken. De oude mannen springen direct in de houding en zetten hun gezicht op serieus. Als ik de foto aan de oude mannen laat zien vraagt één van de oudste tot mijn grote verbazing: “zet je die op facebook?”. Even later komt een man aangelopen en begroet me in het Nederlands ‘goedemorgen’. Hij heeft 12 jaar in Nederland gewoond en gewerkt maar vond werken maar niets en hij heeft nu al jaren een uitkering. Een paar maanden per jaar is hij nu hier in het dorp. Zijn vrouw is ook zijn nichtje. “De dochter van mijn tante”, zegt hij trots. Zij komt binnenkort ook naar hun geboortedorp. Zijn zoon heeft een handeltje met Nederland opgezet. Hij koopt goedkope kleding bij V&D en de Hema en laat deze hierheen vervoeren per

vrachtwagen. Hij verkoopt de spullen weer hier in dit dorp. Hij lacht als hij zegt: “Ik vind het prima zo. Ik eet gratis bij mijn kinderen en hoef niets te doen”. Hij leunt tegen de deurpost, zijn buikje steekt onder zijn t-shirt door terwijl hij nog een sigaret opsteekt.

Telkens maar weer die gastvrijheid

De Koerden zijn geen Arabieren, geen Turken en geen Perzen. en met 35 miljoen mensen is het de grootste bevolkingsgroep ter wereld zonder eigen land. De Hmong in China, Vietnam, Laos en Thailand zijn met 22 miljoen de tweede groep.

In het noordwesten van Iran bestaat ook een groot Koerdisch gebied. Net als in Irak en Turkije worden zij ook hier niet als volwaardig deel van de bevolking gezien. En misschien juist omdat ze in elke land hetzelfde lot ondergaan, voelen de Koerden zich overal met elkaar verbonden. Het is een volk, een familie met dezelfde waarden en normen en dezelfde tradities. En een van de meeste opmerkelijke Koerdische tradities is wel de gastvrijheid. Deze ochtend stop ik bij een klein winkeltje om een flesje water te kopen. De eigenaar spreekt geen woord Engels maar maakt me wel duidelijk dat ik zijn huis binnen moet komen om daar iets te eten. Of het nu echt gemeend is of dat het gevraagd wordt omdat de traditie die nu eenmaal voorschrijft is niet helemaal duidelijk. Maar voor een buitenstaander komt het heel open en eerlijk over, als je even kort deel mag zijn van die grote Koerdische familie. In het wegrestaurant waar ik later die dag zit, spreekt de ober goed Engels, hij heeft in Kuala Lumpur gestudeerd. Het wegrestaurant ligt op een verlaten plaats zonder dorp

of huis in de buurt, groter kan het contrast met de Maleisische hoofdstad niet zijn. De tv staat aan, iedereen volgt de verkiezingstoespraken, waarvan continue verslag wordt gedaan. Een eenzame Iraanse vrachtwagenchauffeur bezet een tafel, de rest van de tafels is leeg. Het personeel volgt de toespraken op tv. De Engelssprekende ober legt me het politieke systeem en het verkiezingsprogramma van de partijen uit. 'Omdat er zoveel partijen mee doen is het voor buitenstaander moeilijk te begrijpen, maar het is erg spannend hoor, ik stem op PUK.' Maar alle partijen willen wel min of meer een zelfstandig Iraaks Koerdistan, los van Baghdad.' En ook bij deze jongen proef ik de afkeer van Arabieren en het wantrouwen in de Nationale Iraakse overheid. "Koerdische ambtenaren zijn officieel in dienst van de Iraakse overheid, maar die weigert deze mensen hun salaris uit te betalen. Wij moeten vrij zijn, los van welk land dan ook, een eigen land, Koerdistan, dat is wat we willen'. Als ik hem om de rekening vraag, weigert hij deze te geven, ik mag niet betalen. Dan vraag ik hem of het veilig genoeg is om naar Mosul te gaan. Hij schudt hevig zijn hoofd, "Niet doen!" Zijn vader die afgezonderd aan het tafeltje achter de kassa zit, kijkt op en komt bij ons staan. "Niet naar Mosul gaan!", benadrukt hij nog eens, 'Daar zijn Arabieren en Koerden met elkaar in strijd, ga niet, het is niet veilig voor buitenlanders'. Het is nu april en twee maanden later is de situatie van Mosul compleet veranderd. Het zijn dan niet meer de Koerden en Arabieren die erom strijden, maar Isis die de stad in enkele dagen heeft overgenomen.

Kinderen spelen op oude tanks van Saddams leger

Ik rij weg bij het restaurant en maak weer kilometers, door de bergen. Ik probeer wat smallere wegen te nemen. Maar ik moet ook een beetje doorrijden om mijn bestemming te halen. Via een prachtige pas daal ik af, genietend van een mooi uitzicht over de laagvlaktes.

Controle bij de checkpoints

Rond de steden en dichterbij het Arabische deel van het land, worden de checkpoints steeds frequenter en wordt naar mijn gevoel ook intensiever gecontroleerd. Om de tien of twintig kilometer is er weer een post. Na een serie hoge snelheidsdrempels staan bij de slagbomen een paar groepen gewapende soldaten. Ze kijken iedere bestuurder indringend aan en pikken regelmatig auto's uit de rij die dan naar een kleine parkeerplaats worden gestuurd en daar door een andere groep soldaten doorzocht en de inzittenden ondervraagd worden. Een blanke man en de motor zijn twee redenen waarom ik er overal uitgepikt word en telkens weer mijn paspoort moet laten zien aan de nooit Engels sprekende soldaten in gevechtstenuue. Altijd blijven de soldaten vriendelijk en vrolijk. Vlak voor Erbil word ik er een beetje balorig van, de controleposten zijn hier om de paar kilometer en elke keer weer moet ik mijn bezoek aan Koerdistan onderbouwen. Nu moet ik weer met mijn motor naar de kant van de weg waar een groepje soldaten op een bankje in de schaduw zit te wachten. Het is een grappig gezicht en met een lach op mijn gezicht rijd ik het voorwiel van mijn motor tussen de benen van één van de soldaten en rem nog net op tijd. De mannen weten in eerste instantie niet hoe te reageren en kijken elkaar een beetje

Koerdische hoofdstad Erbil is modern en tradioneel tegelijk.

vreemd aan. Maar dan wordt er toch gelachen. Ik moet echter toch de hele controle ondergaan, mijn tas moet van de motor en wordt binnenste buiten gekeerd. Ik moet opnieuw mijn paspoort laten zien en de stempels verklaren. Het gaat op een vrolijke manier en natuurlijk moet ik blijven zitten om een kopje thee te drinken. De Koerdische gewoonte wordt zelfs door het leger in stand gehouden. Na nog een kort gesprek met de commandant stap ik weer op de motor en rij door tot Erbil. Bij de volgende controles laat ik keurig zonder protest mijn paspoort weer zien en beantwoord ik rustig alle vragen.

In de Koerdische krant

Erbil is gebouwd rond een oude citadel. Aan de oostkant is een grote bazaar, hierbinnen vormen kleine straatjes een doolhof aan winkeltjes en kraampjes. Zoals ook de rijke oliestaten doen, trekt ook Koerdistan inmiddels groepen arbeiders aan uit Zuid Azië. Koerdistan ontwikkelt zich snel en dat is zeker zichtbaar in de hoofdstad Erbil. Bangladeshis brengen hier thee rond en Indiërs vegen de straten schoon. Overall klinkt muziek en de verschillende geuren brengen me terug naar Jemen en Iran. Het aanbod geitenkoppen is groot en geldwisselaars zitten met pakken valuta voor hun neus op kleine krukjes. Erbil is het centrum van de internationale handel en ook de stad waar expats van de olieindustrie verblijven. De olie brengt veel geld het land in, mensen worden snel rijk en hebben veel te besteden. De helft van de auto's is een BMW, Mercedes of Japanse 4x4. In deze stad ontmoet ik Judit Neurink. Judit heeft een centrum opgezet voor onafhankelijke journalistiek. Over de proble-

Geitenkoppen te koop op de markt in Erbil

men die ze hierbij ondervond schreef zij het boek 'Mijn Iraakse familie'. Judit woont hier al zes jaar en kent de stad en het land als geen andere buitenlander. We eten een pizza en praten wat over Koerdistan als nieuwe toeristische bestemming. Zij schrijft naderhand een verhaal in een Koerdische krant over de eerste buitenlandse motorrijder in het na-oorlogse Irak. Later rook ik een waterpijp op een terras en praat ik met de Duits-Koerdische eigenaar. Hij is met geld uit Munchen hierheen gekomen en heeft een hotel met tuinterras gebouwd, in het centrum van de stad. 'Er is veel te doen in Koerdistan', zegt hij, 'het land moet geheel opgebouwd worden, en geld is er genoeg. Je hoeft maar een initiatief te nemen in iets wat hier nog niet is en je kunt wachten op succes. De mogelijkheden zijn onbeperkt want Koerdistan is rustig, stabiel en veilig, het is nu de tijd om hier iets op te starten'.

Pionieren in een rivierbedding

Het lijkt alsof ik niet helemaal los kom van thuis, van mijn gezin, mijn bedrijf. En ik ben voor mijn gevoel niet helemaal weg. Misschien is het het land, misschien de geplande bedrijfsgroei. Maar ik mis ook het pionieren en, ondanks dat ik waarschijnlijk de eerste motorrijder in het na-oorlogse Irak ben, kan ik hier niet echt ontdekken. Het land is overal meer van hetzelfde ruige bergen, die overigens prachtig zijn, en dorpen in opbouw. Als ik een vrijdagochtend vroeg Erbil uit rij om verder naar het zuiden te gaan, moet ik beslissen. Vrijdag is de vrije dag van de islamitische wereld. Maar eenmaal op de snelweg kom ik in een ware volksverhuizing terecht, een ononderbroken rij auto's trekt van de stad naar het platteland. Buiten piknikken in

het gras, aan een beekje of soms zomaar ergens langs de weg, is het landelijk familie-uitje op vrije dagen. Auto's zijn volgepropt met kinderen, grootouders en eten. Dit is helemaal niet wat ik wil, file rijden tussen grote landcruisers. Na tien kilometer ben ik het zat en sla het eerste beste weggetje rechts in. Het is een prachtig landweggetje, maar de berm is bedekt met piknikkende families. Wie het vroegst vertrekt heeft het beste plekje. De weg eindigt al snel bij drie huizen, maar ik wil niet opgeven en rij een onverhard pad in tussen twee van de drie huizen. Het pad klimt en daalt door een prachtig heuvelachtig landschap en regelmatig zijn weggedelen weggeslagen en moet ik langzaam manoeuvreren. Je kunt zien dat hier vroeger een brede rivier of een meer geweest is, de rotswanden zijn door water uitgesleten en dat geeft prachtige beelden. Ik voel me weer een pionier nu ik in mijn eentje over de smalle paden rij en niet weet waar ik uit kom, ik begin weer te genieten. Dan kruist het pad een brede rivier, het waterniveau is gedaald tot een ondiep stroompje van een paar meter breed. Maar de bedding is wel tientallen meters breed en bestaat uit grind en stukken los zand, waar doorheen een spoor loopt. Het spoor slingert van links naar rechts en is soms helemaal weg. Om het spoor te volgen moet ik telkens weer door het water. Ik heb moeite de motor recht te houden op de lange stukken met de dikke laag grind en stenen. Na een uurtje pionieren en ploeteren kom ik bij een klein dorpje. Ik zie dat deze dicht bij een hoofdweg ligt en dit betekent waarschijnlijk het einde van het pad. Maar ik wil nog niet stoppen met deze leuke weg en sla in het dorp een ander onverhard pad in. Er moeten nog meer paadjes zijn die uiteindelijk weer naar de hoofdweg leiden, denk ik. Het nieuwe pad dat ik in sla komt

ook al snel in de rivierbedding terecht. Nu is er alleen geen spoor meer dat ik kan volgen en baan ik mezelf een weg door afwisselend de berm, de grindvlaktes en het water. Na een paar kilometer zie ik op de gps dat ik steeds verder van de hoofdweg verwijder raak en dat een hoge bergketen tussen de rivier en de hoofdweg in ligt. Ik speur de bergen af naar paadjes die over de keten leiden, maar de bergwanden zijn te steil en te rotsig. Toch probeer ik een paar kleine paadjes, maar kom al snel in de problemen. Ik rij steil omhoog over een wandelpaadje dat doodloopt en vervolgens kan ik nauwelijks de motor nog keren. Modder en steile doodlopende weggetjes forceren me terug naar de rivierbedding. Ik rij terug naar het laatste dorpje en eenmaal op een hoofdweg kom ik opnieuw in de stroom van auto's, op zoek naar picknicklocaties, terecht. Ik stop bij een winkeltje om op de kaart te kijken en te bedenken welke kant ik op kan gaan om deze stroom te kunnen ontkomen. Ook de kleine winkel staat vol met dagjesmensen uit de stad, die nog even hun laatste inkopen doen. De man naast me draagt zijn pistool openlijk tussen zijn riem, dit schijnt een Koerdische traditie te zijn, zodat je altijd je zelf kunt verdedigen, terwijl dit misschien wel een van de veiligste landen van het Midden Oosten is. Nadat ik heb besloten om een binnendoor weg naar Duhok te nemen, kom ik na een half uurtje rijden op een totaal verlaten splinternieuwe tweebaansweg terecht. De weg is nog niet officieel open, maar dat is in Koerdistan geen reden om er niet over heen te rijden. Er is in ieder geval weinig verkeer en ik kan lekker doorrijden, ik voel me niet meer gevangen in de colonne van dagjes mensen.

De locals weten het beter

Maar ook deze splinternieuwe hoofdweg wordt een beetje eentonig en stilt niet mijn bijna chronische honger naar avontuur. Ik wil nog een beetje pionieren voordat ik terug ga naar de stad Duhok. Ik neem de eerste de beste afslag en kom direct op een onverharde weg die door groen glanzende heuvels leidt. In het dorpje van vier huizen lopen twee Koerdische mannen lachend op me af, ze maken duidelijk dat de weg hier niet verder gaat. Een beetje uit protest dat ook deze zoekactie naar avontuur zal gaan doodlopen, ga ik het toch proberen. Maar een stukje verder stuit ik inderdaad op een laatste huis en houdt de weg op. Maar een stukje terug was toch een splitsing, ik ging hier rechtsaf. Ik rij terug naar dit punt en probeer mijn tweede kans, linksaf. De smalle onverharde weg baant zich door prachtige glitterend groene heuvels en na een steile klim stuit ik op een soort militaire kazerne waar gewapende soldaten een met prikkeldraad omheind gebouw bewaken. De mannen kijken me aan maar doen verder niets, ze lachen niet, maar proberen me ook niet tegen te houden. Ik weet niet waar ik heenrij of wat hier zo belangrijk is dat er soldaten op wacht staan, maar ik rij door, ik zal wel zien. Een stuk verder zie ik aan beide kanten van de weg grote smalle buizen de lucht in steken waaruit een vlam brandt. Dit zijn de oliebronnen die natuurlijk goed bewaakt worden. Na de bronnen eindigt de weg in een klein dorp dat half op een heuvel gebouwd is. Het dorp is verlaten, op een paar geiten na zie ik geen levende wezens. Dan toch zie ik iemand lopen, een eenzame jongen loopt over het onverharde dorpspad. Hij vertelt me dat er geen weg verder loopt en dat ik dezelfde weg weer terug zal moeten rijden. Ik wijs naar de

heuvels in alle windrichtingen maar hij blijft met zijn hoofd schudden, ik moet terug zegt hij. Ik wil dit niet accepteren en wil het einde van de weg of de onmogelijkheid altijd zelf zien voordat ik het opgeef. Op deze manier ben ik op de mooiste en avontuurlijkste paadjes terecht gekomen die deel zijn geworden van reisroutes. Terugrijden kan altijd nog, het is een laatste noodoplossing. Verbindingsweggetjes, hoe kleiner hoe beter, maken de reis juist afwisselend en spannend. In de verte zie ik een auto een heuvel oprijden, daar moet dus een weg lopen. Het dorp ligt verscholen in een heuvelslandschap en ik krijg geen goed zicht op de ligging. Op de GPS zie ik dat er verder nog wel een paar dorpen liggen, maar volgens de dorpsjongen kan ik daar vanaf hier niet komen. 'Dat zullen we nog weleens zien' denk ik bijna hardop. Ik ga op zoek naar het pad waar ik de auto over zag rijden en tussen twee huizen zie ik een smal blubberpad steil de heuvel op gaan. Ik ga op de voetsteunen staan en geef gas tot ik boven op de heuvel ben. Voor me liggen verschillende sporen door het gras die alle kanten op leiden, ik volg het breedste pad. De heuvels worden gebruikt als graasweiden voor kuddes. Het pad is niet meer dan twee door autobanden gevormde sporen. Ze leiden me over verschillende heuveltoppen heen en splitsen zich telkens weer. Ik probeer zoveel mogelijk het noorden aan te houden. Vanaf de top van een heuvel zie ik een dorpje liggen, dat wordt een mikpunt, als ik daar kan komen is mijn missie geslaagd want vanaf dat dorp zal zeker wel weer een andere weg lopen. Het pad volgt een strook met struiken en ik begin langzaam te begrijpen dat een natuurlijk obstakel de sporen op de heuvel en de weg daarachter scheiden. Ik daal nu af totdat ik in een klein bos terecht kom. Hier staat ook de auto die ik de

heuvel op zag gaan en hier stopt ook het spoor. Ik stap van de motor af en loop het bos in. Ondanks de aanwezigheid van de auto hoor of zie ik niemand. Met mijn helm in mijn hand duw ik takken voor me weg en baan me een weg het bos in, en kijk ik goed of ik hier met de motor doorheen zou kunnen komen. Maar dan stuit ik op grote rotsen en daarachter zie ik water, er loopt een klein riviertje. Als ik de motor al door het bos heen zou kunnen krijgen, dan zou het me nooit lukken de motor over de rivier te tillen en hem dan aan de overkant steil naar boven te duwen. Ik geef me over en loop terug naar de motor en volg de sporen over de heuvel terug naar het laatste dorp. De jongen in het dorp had gelijk, hij is hier geboren en natuurlijk al erg vaak op de velden op de heuvels geweest, natuurlijk weet hij dit. Maar ik ben toch blij deze zoektocht ondernomen te hebben, het geeft me weer het gevoel een pionier te zijn. Over de nieuwe snelweg rijd ik door naar Duhok. Omdat het de tweede keer is dat ik de stad inrijd en hier overnacht voelt het een beetje als een thuisbais. Ik krijg van de receptionist dezelfde kamer en bezoek later mijn stam-theehuis.

Waterpijp in het theehuis

In het theehuis van Duhok rook ik een waterpijp met een Koerd met een Amerikaans paspoort. Ik had hem de eerste keer dat ik hier was ook al ontmoet, op straat. Hij sprak me toen aan met zijn knauwerige Amerikaanse tongval. Veel koerden hebben nu de nationaliteit van het land waar ze ooit naar toe zijn gevlucht en asiel hebben aangevraagd, en niet meer de Irakese. "Ik ben nu definitief terug in Koerdistan, maar wat moet ik met een Irakees paspoort? Ik kan er nergens mee naar toe,

kan voor geen enkel land een visum krijgen. Nee, ik houd lekker mijn Amerikaanse paspoort". Zegt hij, terwijl we kleine glaasjes thee laten inschenken. "Het is goed hier nu, ik blijf in Koerdistan. Mensen worden hier nu snel rijk en de waarde van grond en gebouwen stijgt enorm snel. De eigenaar van dit theehuis kocht het gebouw in de jaren tachtig voor duizend dollar. Hij heeft het zojuist verkocht voor 2,5 miljoen dollar'. We lurken nog wat aan de waterpijp en praten over de Koerdische en Iraakse politiek en de toekomst van Koerdistan.

Waar ga je heen?

In het hotel in Duhok heb ik 's morgens vroeg ontbijt. Drie Koerdische mannen zitten aan de tafel naast me, ze eten in stilte. Telkens als de enige man zonder Koerdische kleding een hapje neemt, komt zijn pistool onder zijn hemd vandaag. Het leven komt hier 's morgens maar langzaam op gang. Elke ochtend als ik om half acht weg rijd zijn de straten nagenoeg leeg en alle winkels nog gesloten, zo ook vandaag. Ik vind het heerlijk die vroege ochtend, de frisse lucht, de leegte en vooral de stilte. Ik voel me dan nog meer alleen en dat is een van de mooiste dingen van reizen. Ik ga rustig op zoek naar smalle paadjes en probeer weg te blijven van de drukke wegen. Ik rij door een klein dorpje waar net een auto met een geel Nederlandse kenteken op het punt staat weg te rijden. Ik sta stil naast de bestuurders en roep door zijn open raampje: "waar ga je heen?", "Ik?", roept de man verbaasd en onschuldig, alsof hij zich betrappt voelt. "Ik ga naar huis". En direct komt de Koerdische traditie naar boven, "kom bij mij thuis iets drinken!". Ik volg de auto en hij stopt bij de

winkel van zijn neef. Ik mag uit de winkel pakken wat ik wil, maar beperk me tot een flesje cola. Arkam heeft 18 jaar in Nederland gewoond, hij heeft in Zoetermeer een snackbar gehad en is nu afgekeurd, zegt hij. "Het is tijd om te rusten". Hij is teruggekomen naar zijn geboortedorp om hier voorgoed te blijven. Met zijn vrouw woont hij in een piepklein kamertje in het huis van zijn moeder. "Wij hebben niet genoeg geld om hier iets te kopen, land en huizen zijn duur geworden de laatste jaren". Zijn kinderen zijn geboren en getogen in Nederland. Toch heeft hij besloten ze naar hier te halen, ze kunnen hier naar school en hun toekomst opbouwen. De kinderen zijn 12 en 14 jaar, het lijkt me erg moeilijk voor deze kinderen. Ze krijgen veel ruimte en vrijheid, maar als je opgegroeid bent in een stad in Europa en je moet naar een dorp van vier huizen die ook nog eens een kilometer uit elkaar staan, dan wordt nieuwe vriendjes maken moeilijk. Arkam vindt het een fantastisch idee om hier motorreizen naartoe te organiseren.

Het is een prachtig land, het mooiste land ter wereld, ik ben overal al geweest, dus ik kan het weten. ' . waarschijnlijk is het maar net waar je vandaan komt en wat je gewend bent. Ik houd nu eenmaal van polders en molens. Ik bedank Arkam en zijn neef voor de cola en ik vertrek.

Al-Anfaloperatie

De al-Anfaloperatie was een anti-Koerdische operatie van het Iraakse bewind onder Saddam Hoessein. De operatie duurde van 1986 tot 1989, gedurende en kort na de Irak-Iranoorlog. De operatie verkreeg zijn naam naar de soera Al-Anfal ("De Buit") uit de Koran. De acties waren zowel gericht tegen Koerdische Peshmarga als tegen de burgerbevolking in Koerdistan, een streek in het noorden van Irak. In totaal kwamen daarbij ruim 182.000 burgers om. Elk jaar op 14 april wordt deze massamoord herdacht door de Koerden. Het meest bekende voorval uit deze operatie is de Gifgasaanval op Halabja. Deze aanval op Halabja was een incident van 15 tot 19 maart 1988 waarbij het Iraakse leger in opdracht van Saddam Hoessein een groot-schalige gifgasaanval deed op de stad Halabja. De gifgasaanval vond plaats tijdens de Irak-Iranoorlog en kostte zo'n 5000 inwoners het leven (schattingen variëren van enkele honderden tot 7000 doden). De stad werd op dat moment gecontroleerd door Iraanse legereenheden en Iraaks-Koerdische opstandelingen. De stad werd voor de gifgasaanval al bestookt door regeringstroepen met mortieren en raketten.

Volgens ooggetuigen kwamen in totaal 14 keer groepen vliegtuigen over, met elke keer zeven tot acht vliegtuigen. De bommen resulteerden in wolken tot zo'n 50 meter hoog, die "wit, zwart en toen geel kleurden". Veel gewonden werden overgebracht naar Iraanse ziekenhuizen. De ingezette gifgassen waren waarschijnlijk sarin, mosterdgas, tabun en VX. Deze gifgassen zijn vermoedelijk geleverd door Westerse landen. De Nederlander Frans van Anraat is op 23 december 2005 door de rechtbank

in Den Haag veroordeeld voor het leveren van de grondstoffen voor het gifgas. De Iraakse minister van defensie Ali Hassan al-Majid verkreeg door deze aanval de bijnaam Ali Chemicali. Voor deze daden werd hij in januari 2010 ter dood veroordeeld en op de 25e van dezelfde maand geëxecuteerd.

Op 3 maart 2007 verscheen de voormalige minister van buitenlandse zaken van Irak, Tariq Aziz, voor een speciaal tribunaal. Hij getuigde in het proces tegen degenen die ervan verdacht worden in 1988 de aanval op Halabja te hebben uitgevoerd. Tariq Aziz verklaarde dat de aanval niet door Irak maar door Iran was uitgevoerd.

People & Places

Motor Bikers Finding Their Way to Iraqi Kurdistan

By Judit Neurink 20/4/2014

Marco Brand wants to bring adventure motor bikers to Kurdistan. Photo: Marco Brand/Facebook

Tags :

Like 90

Tweet 2

+1 0

+ add to watchlist

3939 Views

More from Judit Neurink

» A Deal with the Devil

» Independent Kurdistan: No More Iraqi

Motor Bikers Finding Their Way to Iraqi Kurdistan

By Judit Neurink 20/4/2014

Marco Brand wants to bring adventure motor bikers to Kurdistan. Photo: Marco Brand/Facebook

ERBIL, Kurdistan Region – After attracting hikers and skiers, Iraqi Kurdistan is also going to be the destination for motor bikers. The Dutch travel company Motor Trails that organizes “adventurous motor tours,” will be developing a tour to this new destination. “We want to see beautiful places that are not touristic, meet people and drive on trails and tracks. We are looking for an element of adventure,” says the company’s owner Marco Brand, during a trial tour in the Kurdistan capital of Erbil.

He started Motor Trails 15 years ago, with a trip through Vietnam. Although he was working for a travel company, he would also go off by motorbike to discover new places. “I like to go on my own, even if I am not preparing a trip, to discover the unknown trails.”

The idea of organizing sightseeing tours for bikers started when he was driving through Vietnam. “When I drove through the rice fields, I felt the urge to show this beauty to others.” Motor Trails now has 35 destinations, most of them in Asia and Europe. Groups are usually comprised of six to 10 motor cyclists, accompanied by a guide,

a mechanic and a backup car with spare parts. Special tours are Nepal-Holland, and the Central Asia Silk Route, from Holland to Georgia, Kyrgyzstan and Mongolia.

On this latest tour, motor cyclists take their own bike, but often Brand rents motorbikes locally. You cannot take your motorbike with you on a plane, and on most of the routes a slightly lighter bike is preferable to the heavy Harley Davidsons and the like mostly in use in Holland. "A lighter bike, with a 250 CC motor is better for off-road biking, as it is more maneuverable and easier to get back up after a fall. Otherwise, you are mainly occupied with the bike, and that is not the idea."

The object is to feel the freedom of driving through the most beautiful countryside possible, Brand says. "You hear and feel everything. You are not cooped up in a can of cold air, and you can decide on your own speed."

For his trip through Kurdistan, he had to rent the bike in Turkey, as no motor clubs are known in Kurdistan yet. This meant he had to bring official papers from the owner that he is allowed to take the bike across the border. The paperwork delayed him for three hours at the Turkish-Iraqi border.

On his discovery trip through Kurdistan, Brand is looking for trails and tracks that will take a motorbike to the villages and towns. "The way you get somewhere almost is more important than where you go. The motor will get you to places where a car

cannot go.” One problem is the lack of good maps that not only show highways and main roads, but also the dirt roads and even minor roads that Brand wants to use for his tour.

Driving around for just a few days, he already has a good feeling about the place. He recounts drinking tea at a checkpoint, a chat and picture with men hanging around in a village he passed through, a bottle of water offered by strangers and a meal that he was not allowed to pay for in a small restaurant. “I was even invited for meals at home, but had to refuse because I needed to move on.” Even though Kurdistan still is associated with the dangers of Iraq, his pictures and reports on Facebook have already pitched the trip to his first customers. “People react saying they want to be in the pilot tour they know I will be organizing first to try out the new destination.”

The safety situation in Iraqi Kurdistan does not seem to be an issue. The motorcyclists that book Brand’s tours are looking for adventure. “Last year we did Tajikistan, and this year even Congo, which is a special and dangerous destination,” he laughs.

Motorbiking would be a new asset to the fast growing Kurdish tourist industry that already brings Western tourists in on organized tours to see the natural, historic and cultural sites, that offers hiking tours into Kurdistan’s rough mountains and luxury stays in five-star hotels in the Kurdish cities of Erbil and Sulaimani.

Terug in Turkije

Ook de Koerden die ik in Turkije ontmoet, beginnen direct over Koerdistan, de Turkse politiek en de PKK. “Ocalan is onze held”, zegt de ene Koerd. De Koerdische eigenaar van het wegrestaurant weet op de kaart precies de grenzen van ‘zijn’ Koerdistan aan de wijzen. Telkens als hij het woord ‘Koerdistan’ uitspreekt, kijkt hij schuchter om zicht heen om te zien of geen de van Turkse Chauffeurs het hoort. Bij de meeste iets grotere Koerdische dorpen waar ik doorheen rijd, is een Turks legerkamp gevestigd.

Van Nemrut Dagı zonder rem

Meer dan tien jaar geleden ben ik bij Nemrut Dagı geweest en ik herinner het me als een mystieke plaats. Van het laagland leidt een smalle prachtige weg naar 2000 meter hoogte. Op een of twee kleine boerderijtjes na, is het gebied verlaten. Het landschap is ruig, onvruchtbaar, vol met rotsen en stenen. De laatste tien kilometer rijd ik door de mist. De uiteindelijke top van de berg is alleen te voet bereikbaar. Het is een klim van een klein half uurtje, door de dichte mist. De grote beelden lijken door de mist nog mysterieker. Naast me staat een Turks Koerdische familie. De vader is een motorcrosser en heeft vorige week zijn arm gebroken. Als hij hoort dan ik net uit Iraaks Koerdistan kom, op de motor, spreekt hij zijn steun aan Ocalan duidelijk uit. De Turks-Koerdische PKK leider zit nu al jaren in de gevangenis. Terug rijd ik een andere route, over een gravelpad met vooral in de bochten veel los grind. Dan begeeft mijn achterrem het, ik kan de rem volledig intrappen. Ik schrik er van. Ik moet nog ruim twee kilometer in hoogte dalen en sommige stukken zijn zo steil en zo slecht, vol

met grind en onmogelijk om over te rijden zonder achterrem. Dit wordt niets, zonder achterrem kan niet meer remmen op grind en zeker niet in de bochten. Om alleen de voorrem te kunnen gebruiken moet ik zorgen dat het voorwiel recht blijft, anders glijdt het weg en ga ik onderuit. Op de motor remmen is niet voldoende, de weg is te steil en dat gaat te hard. Op de erg steile delen stap ik af en probeer de motor lopend recht te houden. Dit houd ik niet lang vol. Meerdere scenario's gaan door mijn hoofd. Moet ik de motor laten staan en verder lopen, moet ik met de motor in de hand verder lopen tot het asfalt begint. Het is al zes uur 's avonds en nog 160 km naar Sanli Urfa. Ik loop met de motor aan de hand door de scherpe bochten en stap weer op in de rechte stukken en laat de motor heel langzaam naar beneden rollen. Als ik snelheid maak kan ik onmogelijk weer stoppen. Dan na een uur stoeien, voel ik dat ik de rem niet meer helemaal kan doortrappen. Ik voel weer tegendruk, de rem werkt weer. Blij als een kind daal ik verder af over de grindpaden en rij ik nog twee uur over grotere wegen voordat ik weer terugben in Sanli Urfa, de plaats waar ik deze reis begonnen ben.

Sanli Urfa

Op de markt in in Sanli Urfa komen Koerden, Arabieren en Turken bij elkaar. Het is een kleurrijke markt met een doolhof aan kleine straatjes die bijna te smal zijn om met twee personen naast elkaar te lopen. De straatjes en de binnenpleinen zijn gevuld met mannen met tulbanden en pofbroeken en vrouwen in glinsterende gewaden in verschillende kleuren. Af en toe lopen groepjes Arabieren in lange witte jurken voorbij. Het is een leuke stad om deze reis in af te sluiten.

De markt in Sanli Urfa

